В. И. Ленин туғилган кунинг 100 йиллиги олдидан

ИШЧИ-ДЕҲҚОН ИТТИФОҚИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ● 8 январь 1970 йил, пайшанба ◆ № 5 (14.471). ■ Баҳоси 2 тийин.

ИШЧИ ВА ДЕҲҚОНЛАРНИНГ ЛЕНИНЧА ИТТИФОҚИ СОЦИАЛИСТИК ЖАМИЯТИМИЗ КУЧ-ҚУДРАТИНИНГ МАНБАИДИР. ГАЗЕТАНИНГ БУГУНГИ СОНИДА ШУ БУЮК ИТТИФОҚ ҲАҚИДА ҲИКОЯ ҚИЛАМИЗ.

КОММУНИЗМ БУНЁДКОРЛАРИ

Мамлакатимиз қаҳрамон ишчилар синфи, меҳнаткаш деҳқонлари, улар ўртасидаги ҳамжиҳатлик ҳақида гап кетганда, уларни ҳақли равишда коммунизм бунёдкорлари деб атаймиз. Октябрь тонготаридан коммунизм бўсағасигача бўлган шонли тарихимиз зарварақларини жамият бахт-саодати йўлидаги фидокорона меҳнат намуналари билан тўлдирган ишчини деҳқонсиз, деҳқонни ишчисиз, уларнинг бир-бири билан иттифоқисиз тасаввур қилиб бўлмайди. Шу боисдан ҳам шонли социалистик Ватанимизнинг байроғида Ўроқ ва Болға заррин нур сочиб турибди.

Майда, аксарият ҳунармандчилик корхоналаридан космос техникасигача, тарқоқ ва унумсиз деҳқон хўжалигидан юксак даражада механизациялашган коллектив хўжаликкача эришилган ҳамма буюк ютуқлар борки, буларнинг жамини улуғ Ленин номи билан тушунамиз. У совет жамиятининг қудратли кучи бўлган ишчилар билан деҳқонларнинг бузилмас иттифоқини вужудга келтирди ва революцион жанглар оловида toблади. Коммунистик партия, Совет ҳукумати В. И. Ленин васиятларини амалга ошира бориб, бу муқаддас иттифоқнинг янада мустаҳкам, қудратли бўлиши тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқда. КПСС XXIII съезди ва партия Марказий Комитети Пленумларининг қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги социал-иқтисодий ва маданий-маиший тафовутларни тугатиш ҳақидаги қарорлари бу ғамхўрликнинг яққол ифодасидир.

Яқинда жонажон Москвада бўлиб ўтган колхозчиларнинг Бутуниттифоқ учинчи съезди ҳам ишчилар билан деҳқонлар иттифоқи йилномасига янги ёрқин саҳифа бўлиб кирди. Съезд делегатлари мамлакатимиз қиёфасини тубдан ўзгартириб юборган ленинча кооператив планни муваффақиятли амалга оширишда, уни ижодий ривожлантиришда ҳамкор ва мададкор бўлган ишчи оғаларига, совет зиёлиларига чин юракдан миннатдорчилик билдирдилар.

«Советлар мамлакатининг Ленин ғояларига содиқ бўлган меҳнаткаш деҳқонлари, — деди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Л. И. Брежнев, шу съездда сўзлаган нутқида, — **ишчилар синфининг жанговар, содиқ иттифоқчиси эканлигини бутун дунёга кўрсатдилар. Совет деҳқонлари ишчилар синфи билан бир ёқадан бош чиқариб, мамлакатнинг қиёфасини ўзгартириб юбордилар, социализмни мустаҳкамладилар, ҳимоя қилдилар ва эндиликда коммунистик жамият барпо этмоқдалар».**

Ишчи билан деҳқоннинг буюк ва бузилмас иттифоқи яна шунда бор мазмуни билан яққол кўринадики, саноатимиз қишлоқ хўжалиги учун минг-минглаб машиналар ва ускуналар етказиб бермоқда, бу воситалар колхозчи ва совхоз ишчиси меҳнатини енгиллаштирмоқда, иш унумини орттирмоқда. Бу жуда улкан социал аҳамият ҳам касб этадики, у ҳам бўлса, ақлий меҳнат билан жисмоний меҳнат ўртасидаги тафовутнинг тобора йўқолиб бораётганлигида кўринади. Бир вақтлар, совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида Владимир Ильич Ленин қани энди юз минг трактор бўлса, деб орзу қилган эди. Эндиликда Ўзбекистон деҳқонлари қўлида бир юз ўттиз мингдан ортиқ трактор бор. Индустриямиз меҳнаткашлари қишлоқ хўжалгимизнинг равнақини ўйлаб, йил сайин минг-минглаб тонналаб сара минерал ўғит тайёрламоқдалар. Колхоз ва совхоз қишлоқларини қайта қуриш, ободонлаштириш, қишлоқ аҳолисининг маданий савиясини кўтаришга техника интеллигенциямиз, ижодий зиёлилар ва бинокорлар ҳамкорликда катта ҳисса қўшмоқдалар.

Йигирманчи йилларнинг ўрталарида ишчи синфи деҳқонлар билан ҳамкорликда Ўрта Осиё энергетикасининг қалдирғочи бўлган Бўзсув гидроэлектростанциясини қурган эдилар. Беш йилликлар мобайнида сув ва нур ишқи билан тепган қалблар катта Фарғона каналини қазиб икки синф дўстлиги ва ҳамжиҳатлигининг куч-қудрати ва салобатини намойиш этдилар. Улуғ Ватан уруши йилларида Фарҳод чироқларини ёқиш учун умумхалқ кураши бошланди. Совет тузуми заминида рўёбга чиққан ва камол топаётган бу меҳнат анъаналари авлоддан-авлодга ўтиб халқимизнинг удумига айланиб бормоқда. Ўтган йил кузагида Ўзбекистон меҳнаткашлари — ишчилар синфи, зиёлилар, студентлар ва ўқувчилар пахта далаларига чиқиб йиғим-теримда деҳқонга мададкор бўлдилар, минг-минглаб шаҳарликлар ўзларининг ватанпарварлик бурчларини адо этдилар.

Владимир Ильич Ленин, биз қўлга киритаётган ютуқларимизнинг боиси шундаки, дунёдаги энг мўъжизакор кучга — ишчи ва деҳқонлар кучига таяниб иш кўрмоқдамиз, деб ёзган эди. Республика халқ хўжалигини ривожлантиришда эришган ютуқларимиз катта. Бу йил, Ленин юбилейи йилида эса яна ҳам мураккаброқ, яна ҳам улуғворроқ вазифалар турибди. Қўлни-қўлга бериб, ҳамжиҳат бўлиб, коммунизм сари шахдам одим ташлаётган республикамиз ишчилар синфи, деҳқонлар ҳамда халқ зиёлилари беш йилликнинг якунловчи йилида ҳам янги зафарларни қўлга киритадилар. КПСС Марказий Комитетининг «В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига тайёргарлик тўғрисида»ги қарорида уқтириб ўтилганидек, ишчилар синфи, деҳқонлар, халқ зиёлиларининг маънавий сиёсий бирлигини, мамлакатимиз халқларининг қардошлик ва дўстлигини янада мустаҳкамлашга эришиш барча ғалабаларимизнинг гаровидир.

ТАШАББУСГА КЕНГ ЙЎЛ!

БЕКОБОД МЕТАЛЛУРГЛАРИ ВА ЛЕНИН НОМЛИ СОВХОЗ ПАХТАКОРЛАРИ ЧАҚИРИҒИГА ҚЎШИЛИБ

ЯНГИ ПАХТА ЗАВОДЛАРИ

Ўтган йилнинг охирида пахта тозалаш саноати корхоналари сафига яна бир қатор заводлар қўшилди. Хоразм областида, Сурхондарё областининг Жарқўрғон районида, Сирдарё областидаги Волков номли 1-совхозда янги пахта заводларини эксплуатацияга қабул қилиш ҳақидаги ҳужжатларга имзо чекилди. Шунингдек, Сирдарё областидаги Пахтаорол пахта заводи кенгайтирилди. Заводга тола ва момиқ ажратиб олувчи яна тўрт машина ўрнатилди.

Янги ишга туширилган уч завод юбилей йилида 80 минг тонна пахтани қайта ишлайди ёки 35 минг тонна тола ишлаб чиқаради. Пахтакор заводи (Сирдарё области) қуввати эса эндиликда йилига 8 минг тоннага кўпаяди.

Шу нарса характерлики, ўтган йилларда Сирдарё ва Хоразм областлари территориясида пахта корхоналари қуввати камлигидан пахтани қайта ишлаш учун бошқа областларга ташиб боришга тўғри келар эди. Янги корхоналарнинг бевосита пахтачилик районларида қурилганлиги туфайли беш йилликнинг сўнгги йилида Хоразм ва Сирдарё областлари пахтасини қайта ишлаш учун четга ташиб боришга барҳам берилади.

ГАЗЛАМА ЯНАДА КЎПАЯДИ

Бекобод металлургларининг ташаббуси Наманагандаги шойи ва костюмбоп газламалар комбинатида ҳам қўллаб-қувватланди. Корхона коллективи В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига муносиб кутиб олиш учун мусобақани қизитиб, янги йилнинг биринчи кунданоқ газлама ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш ҳаракатига қўшилди. Комбинат ишчилари мамлакатга беш йилликнинг охирги йилида 18 миллион метр штапель ва лавсан газламалар тайёрлаб беришга аҳд қилдилар. Бу ўтган йилдагига нисбатан икки ярим баравар кўпдир.

Қўшимча ускуналарда ишлашга ўтган тўқувчиларнинг сони декабрь ойидагига қараганда тўрт баравар ошди. Бу эса яна 324 станокни ишга тушириш имконини берди.

(ЎзТАГ).

БУХОРО ГАЗИ «ЙЎЛДА»

Беш йилликнинг сўнгги йилида Бухоро гази яна янги маршрут бўйлаб йўл олади. Бу йил Қирғизистон меҳнаткашлари Бухоро газини оладилар. Шу кунларда Бухоро — Фрунзе — Олмаота газ қувурини ётқизиш ишлари жадал суръатлар билан олиб борилмоқда.

Газ қувурлари ётқизувчилар 1970 йилнинг бошидаёқ Фрунзе шаҳри корхоналари ва хонадонларини Бухоро газидан баҳраманд этиш мақсадида кун сайин иш суръатини оширмоқдалар. Ҳадемай республикамиз Қирғизистонга йилига 1,5 миллиард кубометрдан газ етказиб бера бошлайди.

ҒАЛЛАКОРЛАР БАҲОРИ

Ўзбекистон ғаллакорлари учун баҳор бошланиб кетди. Республикамизнинг энг йирик ғалла кони — Самарқанд областининг механизаторлари об-ҳавонинг иссиқ келишидан фойдаланиб, экиш агрегатларини далаларга олиб чиқмоқдалар.

Ғаллаорол, Нарпай ва Нурота районларининг ихтисослаштирилган хўжаликлари биринчи гектарларга баҳори буғдой экдилар.

(ЎзТАГ).

МАШҒУЛОТЛАР БОШЛАНДИ

Тошкент олий партия мактабида Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркманистон партия ва совет ходимларини қайта тайёрлаш бир ойлик республикалараро курсларида машғулотлар бошланди. Биринчи лекциялар КПССнинг ривожланиши, партия тўғрисидаги марксча-ленинча таълимотнинг тараққиёти масалаларига, марксча-ленинча фалсафанинг актуал проблемаларига бағишланди.

Қорақалпоғистон АССР, Тошкент, Сирдарё ва Хоразм областлари партия ва совет ходимларини қайта тайёрлаш областлараро постлари ҳам ишга киришди. (ЎзТАГ).

Эришган нарсаларимизнинг ҳаммаси биз дунёда энг мўъжизакор кучга — ишчи ва деҳқонлар кучига таяниб иш кўраётганлигимизни кўрсатади. *В. И. ЛЕНИН*

ПАХТАКОРЛИК КАСБИНИ ШАРАФЛАЙМИЗ

Пахта — умумхалқ бойлиги. Пахта — шон-шуҳратимиз. Пахта — бизнинг бойлигимиз, маданий фаровон ҳаётимиз манбаи.

Мирзачўл районидаги В. И. Ленин номли совхознинг В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш ва беш йилликни муддатидан илгари бажариш юзасидан қабул қилган социалистик мажбуриятларида алоҳида таъкидланган ана шу сўзлар пахтакорлик касбини улуғлаган ҳар бир деҳқоннинг қалбидан кенг ўрин олмоқда.

Колхозчиларимиз мажбуриятларнинг ҳар бир сатрини зўр қониқиш билан ўқиб, қизғин муҳокама қилмоқдалар. Шу муносабат билан улар башарият доҳийси В. И. Ленин юбилейини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишга сўз бермоқдалар ва ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар қабул қилмоқдалар. Биз юбилей йилида мамлакатга янада кўпроқ пахта етказиб берамиз. Бунинг учун ҳосилдорликни гектар бошига уч центнер кўпайтирамиз. Бошқача қилиб айтганда 870 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 23 центнердан «оқ олтин» етиштирамиз. Бу, қирли ерларда яхши ҳосил ҳисобланади.

Кузги шудгорлашни аллақачонлар тугаллаб қўйганмиз. Ҳозир сув шохобчаларини ремонт қилишга киришдик. Айни вақтда механизаторларимиз техника ремонтини бошлаб юборишга тайёргарлик кўришяпти. Мавжуд техникани кўкламга барвақт тайёрлаб қўйиш учун барча тадбирлар изчил амалга оширилади.

Ирисдавлат Илашев, Рисбой Тўйматов, Абдулла Бўронбоев ўртоқлар бошлиқ звенолар ўтган йили ҳар гектар ердан пландаги 22 центнер ўрнига 33-35 центнердан пахта топширган эдилар. Мирзачўлдаги В. И. Ленин номли совхоз коллективининг социалистик мажбуриятларини кенг муҳокама этиб, бу звенолар юбилей йилида ҳосилдорликни гектар бошига 38-40 центнерга етказишга аҳд қилишди.

Шу кунлардаги ишларимизнинг мазмуни юбилей йили мўл ҳосилга пухта замин яратишга қаратилган. Ҳар бир колхозчи ўз устига конкрет мажбурият олиб ишлаётганлиги айниқса қувонарлидир.

Т. ЧИННИБЕКОВ,
Оққўрғон районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси.

ИДЕОЛОГИЯ ИШИ ЮЗАСИДАН ОБЛАСТЬ СЕМИНАРИ

САМАРҚАНД. 7 январь. (ЎзТАГ). Ҳозирги босқичдаги идеология ишлари вазифаларига бағишланиб область семинари ўтказилди. Семинарда 600 га яқин партия ходимлари, пропагандистлар, лекторлар ва бошқалар қатнашди. Область партия комитетининг биринчи секретари С. Н. Усмонов КПСС Марказий Комитети декабрь (1969 йил) Пленумининг якунлари тўғрисида доклад қилди. Сўнгра Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети лекторлар группасининг раҳбари И. М. Жабборов В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига КПСС Марказий Комитетининг Тезисларини пропаганда қилишни ва ўрганишни ташкил этиш тўғрисида доклад қилди.

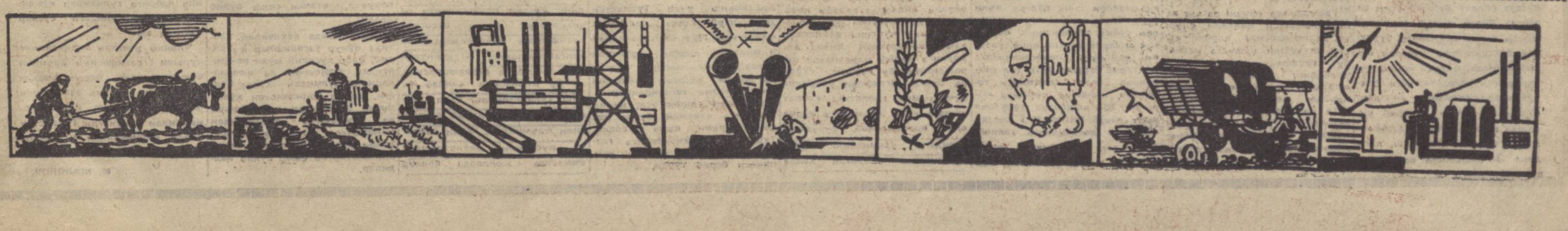

ЭНГ ҚУДРАТЛИ,

Борис Михайлович Ераскинни Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлик заводи навқирон ишчиларининг кўпчилиги ҳурмат билан устоз деб аташади. Бу бежиз эмас. У ўзининг бу корхонадаги деярли 30 йиллик фаолиятида ўнлаб шогирд етиштирди. Ҳозир унинг шогирдлари корхонанинг турли цехларида мустақил меҳнат қилиб, устозлари ишончини оқламоқдалар.

А. Тураев фотоси.

КОНСТРУКТОР ВА ПАХТАКОР МЕХАНИК-ҲАЙДОВЧИЛАРНИНГ ҲАМКОРЛИГИ

ИККИ ХАТ

I.

Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводининг конструкторлик бўлимига.

Ҳурматли конструкторлар! Сизларнинг биз учун яратган, оғиримизни енгил қилаётган «зангори кема»ларингиз хизматидан хурсандмиз. Мен бошқараётган «ХТ-1,2» пахта терувчи агрегатнинг унумли ишлаётганлиги, ишчи қисмларининг амримизга бўйсуниб чаноқлардаги пахтани тез ва соз тераётганлиги жуда яхши. Бундан нолийдиган жойимиз йўқ.

Бетга айтганнинг, заҳри йўқ дейди халқимиз. Йиғим-терим авжга минган, кеча-кундузнинг биз учун фарқи қолмаган долзарб дамларда машина энг яқин ҳамроҳимиз бўлиб қолади. Юрсак ҳам, турсак ҳам шу машина, дастурхон устидаги суҳбатимиз ҳам «зангори кема» тўғрисида. Унинг барча қисмлари бизга беш бармоқдай аён. «Одам боласи меҳнатда, олтин ўтда синалади» дегандек, машинангиз ҳам қўлимизда узоқ ишлайвергач «ичидаги дардини» сиртига чиқараверади. Агрегатнинг бункер қисмидаги кронштейнни тутиб туриш мақсадида қўлланилган айланиб турувчи ролик ушлагичлар талабимизни қондирмаяпти. Машина нотекис жўяклардан юрганда кронштейн силтаниб, ўз-ўзидан бўшашиб кетяпти. Бунинг оқибатида биз гоҳо ишни тўхтатиб, ушлагичлар қисмининг оралиғидаги айланма буралгичларни маҳкамлаб туришга мажбур бўляпмиз. Бу, ишнинг белига тепяпти. Шунинг учун ролик ушлагичлар ўрнига ҳар томонлама қулай ва мустаҳкам иккита металл «тирсак» қўлланилса дуруст бўларди, деган фикрдамиз.

Баъзи ҳайдовчиларимиз юқорида тилга олинган тирсакларни ўзлари ясашга уриниб ҳам кўришди. Бироқ, уддасидан чиқишолмагач, «бу бизнинг ишимиз эмас экан» деб, қўл силташди. Шундан сўнг мен механик-ҳайдовчи бир группа ҳамкасбларим билан бамаслаҳат сизларга хат ёзишга киришдим. Илтимосимизни инобатга олурсизлар деган умиддамиз.

Бекобод район, 1-Далварзин совхозининг коллективидан сизларга салом йўллаб механик-ҳайдовчи:

СОБИРЖОН ҲАЙДАРОВ. 1968 йил, октябрь.

II.

ҚАДРЛИ пахтакор дўстимиз Собиржон Ҳайдаров! Заводимизга йўллаган хатингизни олдик! Миннатдорчилигингиз учун раҳмат. Бизнинг ягона мақсадимиз ҳам сиз пахтакорларга беминнат дастёр яратиш ва уни кўплаб ишлаб чиқаришдир.

Машинамиз ҳақида билдирган фикр-мулоҳазаларингизни биз завод конструкторлари ўзаро йиғилишиб муҳокама қилдик. Таклифингиз кўпчиликка маъқул тушди. Сўнг уни ишлаб чиқаришга жорий этиш тараддудини кўрдик. Ҳозир чиқарилаётган машиналаримизга сиз ўйлагандек-кронштейнни тутиб турувчи ролик ушлагичлар ўрнига бир жуфт металл тирсаклар ўрнатиляпти. Бунинг аҳамияти катта эканлигини мутахассисларимиз эътироф этишяпти.

Сизнинг хатингизга бир оз кечикиб жавоб ёзаётганлигимизнинг боиси бор. Ҳаммага маълумки, республикамиз пахта далаларида пахта териш машиналари тобора кўпроқ қўлланиляпти Уларнинг бир қисми «Ўзбекистон» машинаси бўлса, қолганлари «ХТ-1,2» агрегатини ташкил этади. Бундан бошқа кенг қаторлаб чигит экувчи мирзачўллик пахтакорлар учун янги «17-ХВ-1,8 А» маркали серунум машинани яратиб бердик. Конструкторлик бўлимимизга ҳамма областлардаги механик-ҳайдовчилардан ижобий ва танқидий фикр-мулоҳазалар билдирилган хатлар келиб туради. Биз бу таклифларнинг муҳимлигига, машинани такомиллаштиришга таалуқли томонига қараб ишлаб чиқаришга тадбиқ этиш учун киришамиз. Бу анча мураккаб жараён. Қанча-қанча техникавий лойиҳа-смета ҳужжатлар тузилади, тасдиқланади...

Сиз каби механизаторларнинг фойдали таклифлари асосида машиналаримизга киритилган ва киритилаётган ўзгариш, тузатишлар кўп. Мана, қўлимизда бир даста таклиф ва мулоҳазалар турибди. Уларнинг авторлари Оққўрғон районидаги Сегизбоев номли совхоз механик-ҳайдовчиси Собир Абдукаримов, Бўка районидаги 2-Пискент совхозининг «зангори кема» капитани Байрам Файзулов ва бошқалар. Биз шу кунларда улар изҳор этган қимматли фикр-мулоҳазалар устида бош қотиряпмиз.

Бебаҳо таклиф-мулоҳазаларингизни кутамиз. Эҳтиром билан Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводининг конструкторлик бўлими бош конструктори.

Александр МУРАВЬЕВ. Тошкент шаҳри.

* * *

БИЗ яқинда қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводининг конструкторлик бўлимида бўлдик. Бош конструктор олдимизга бир қалин папка қўйди. Бунда серқуёш Ўзбекистонимизнинг турли бурчакларидан механик-ҳайдовчиларнинг, пахтакор хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларининг пахта терувчи агрегатлар ҳақида ёзган хатлари ҳамда корхона конструкторлик бўлимининг кўрган чора-тадбирлари ёзилган ҳужжатлар тикиб қўйилган.

— Барча таклиф-мулоҳазалар тўғри завод конструкторлик бўлими орқали ишлаб чиқаришга жорий этиладими?— сўрадик бош конструктор Александр Сергеевичдан.

— Йўқ, ҳаммаси эмас, — деди у хатларни варақлар экан. — Билдирилган таклифнинг миқёсига ва лаёқатимизга қараб ҳал этамиз. Катта таклифларни пахтачилик машиналари Давлат махсус конструкторлик бюросига юборамиз. Улар, мазкур таклифни пухта ўрганиб, анализ қилиб бизга «лозим» ёки «мумкин эмас» қабилида справка юборишади. Биз шунга асосланиб, хат авторига жавоб йўллаймиз.

— Механик-ҳайдовчилардан ойига қанча хат оласизлар?

— Уртача ўндан ортиқ. Уларнинг кўпчилиги миннатдорчилик мактубларидир.

ДЎСТЛИГИМИЗ МУСТАҲКАМ

«Эски шаҳар».

Аввалари Тошкент дейилганда Ўрта Осиёнинг ана шу манзили тушуниларди. Кўкча, Себзор, Шайхантаҳур, Бешёғоч даҳалари киши кўз ўнгига келарди. Кўкалдош мадрасасининг кошинлари, Эскижўвадаги масчитларнинг санжақлари халқимизнинг ақлига, ҳунармандлигига қўйилган ҳайкалдек қад кўтарган эди. Коппон ёки Каллахонага кўтарилиб расталарни, бостирмаларни, тимларни кўрардик. Зикир тушган қаландарлар, «оби-худойи»лаб юрган мешкопчилар, «бор, барака» қилган даллоллар, пол очган лўлилар, бедана уриштирган чапаналарни кўрардик.

Улуғ Октябрь революцияси районнинг манзарасини ҳам, одамларининг эътиқодини ҳам, онгини ҳам бутунлай ўзгартириб юборди. Ҳозир 300 мингдан ортиқ аҳоли яшаётган Октябрь районимиз республиканинг саноати, маданияти юксалган обод манзиллардан бири ҳисобланади. Районда йирик саноат корхоналари — трактор йиғув, самолётсозлик, чинни идишлар, хўжалик буюмлари, пойафзал, бадиий каштачилик ва бошқа завод ва фабрикалар, маданият ва санъат кошоналари — Санъат саройи, Ҳамза номидаги театр, «Пахтакор» стадиони ва бошқа муассасалар жойлашган. Ўрта Осиёдаги энг йирик ўқув юртлари — Тошкент Давлат университети, Политехника институти, техникумлар ҳам шу районда.

Районимиз меҳнаткашлари азалдан азамат дала меҳнаткашлари билан мустаҳкам алоқа боғлаб келади. Коллективлаштириш йилларида Октябрь райони коммунист ва комсомоллари колхоз ва совхозлар ташкил этишда, қишлоқларда саводсизликни битиришда, маданий оқартув ишларини олиб боришда фаол қатнашганлар. Социалистик қишлоқ хўжалигини барпо этишда актив қатнашган 30 мингчилар, 25 мингчилар сафида Октябрь районилик ватанпарварлар ҳам кўп бўлган.

Тинчлик йилларида шаҳарлик ишчилар, хизматчилар колхоз хўжалигини тиклашда деҳқонларимизга мададкор бўлдилар. Колхозларни оталиққа олиб, ўзлари ясаган запас қисмлар билан уруш вақтида ишдан чиқиб қолган техникани юргизишга ёрдам бердилар.

Деҳқонларимизнинг минглаб фарзандлари районимизда жойлашган дорилфунунларда, техникумларда билим олиб вояга етдилар, ҳозир ўқимоқдалар. Олимларимиз, санъаткорларимиз колхоз-совхозларда бўлиб, дала меҳнаткашларини мамнун этмоқдалар, улар ўртасида нур-зиё таратмоқдалар.

Район саноат корхоналарининг, муассасаларининг қишлоққа қилаётган ёрдами беқиёс. Районимизда жойлашган трактор-йиғув заводи ишлаб чиқараётган маҳсулот деҳқонларимизнинг юқори баҳосига сазовор бўлмоқда. Ҳозир завод номи ёзилган машиналар республикамизнинг барча далаларида деҳқоннинг оғирини енгил қилмоқда. Завод коллективи механизаторлар билан мустаҳкам алоқа боғлаган. Уларнинг трактор ҳақидаги фикр ва таклифлари машинани янада яхшилаш имконини бермоқда. Завод коллективи Ильичнинг 100 минг трактор тўғрисидаги орзуларини рўёбга чиқарган тўнғич корхоналар қаторида бу кун улуғ доҳий юбилейини янги зафарлар билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани тобора қизитмоқда.

Минглаб коммунистларни ўз атрофига бирлаштирган Октябрь район партия комитети бошланғич партия ташкилотларига, комсомол, касаба союз ва бошқа жамоат ташкилотларига таянган ҳолда қишлоқ меҳнаткашлари билан алоқани тобора мустаҳкамламоқда.

Ўзбекистоннинг қишлоқларида ҳам, шаҳарларида ҳам меҳнатсевар халқимиз бир мисқол ҳам «оқ олтин»ни нобуд қилмай йиғиб-териб олишга отланди. Юрт қатори бизнинг Октябрь район меҳнаткашларининг вакиллари ҳам Сирдарё областининг Еттисой, Пахтакор, Тошкент областининг Оққўрғон, Бўка районларида пахта тердилар. Районимизда бутун ўзбек халқининг ифтихори, дастурхондаги нони — «оқ олтин» хирмонига ҳисса қўшмаган кишини топиш қийин. Пахта етказиш, териш — бутун ўзбек халқининг иккинчи касбига айланиб кетган. Районимиз меҳнаткашлари коммунистлар бошчилигида пахта, кўрак теришда суръатда ҳам, миқдорда ҳам деҳқонларимиз билан ёнма-ён ишладилар.

Пахтазорларда Октябрь районининг 32 мингдан ортиқ меҳнаткаши жасорат кўрсатиб ишлади. Улар орасида ишчилар, хизматчилар, турли идораларнинг вакиллари бор. Биргина Политехника институтининг 11 минг, ТошДУнинг 6000 студенти дурдонамизни терди. «Шарқ гули» бадиий каштачилик фабрикасининг, трактор-йиғув заводининг азамат коллективлари меҳнат намуналарини кўрсатдилар.

Бизнинг пахтакорларга ёрдамимиз фақат йиғим-теримда бевосита иштирок этиш билан чегараланмаяпти. Пахтакорлар ўртасида оммавий-сиёсий, ташкилий ишлар ҳам олиб бормоқдамиз. Концертлар уюштирилмоқда, олимлар, мутахассислар, дала меҳнаткашлари талаб қилган турли темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказмоқдалар. Район ошхоналар тресты, озиқ-овқат бўлими кўчма савдо ташкил этмоқда. Яқинда бу соҳадаги хизматимизни янада кучайтириш тадбирларини белгиладик.

Т. СОДИҚОВ,
Ўзбекистон КП Октябрь район комитетининг биринчи секретари.

НИКОЛАЙ Разгильдин Чорвоқ ГЭСининг энг илғор қурувчилардан биридир. У «Белаз-540» машинаси билан шу кунга қадар бир неча 100 минг тонна тупроқни тўғон танасига етқизди. Юқоридаги суратда: Николай Разгильдин. Пастдаги суратда: Чорвоқ ГЭСи қурилишида колонналарни кўтариш пайти.

И. Глауберзон фотолари.

ЖУРНАЛИСТ ЁН ДАФТАРИДАН

БУЛОҚ БОШИ

ЛЕНИНГРАД ЗАВОДИДА ЎЗБЕКЛАР

«Заводимизнинг Ўзбекистондаги илдизлари, коллективимизнинг қадрли аъзолари, ўзбек оға-иниларимиз». Бир гуруҳ ўзбеклар тушган фотосурат тагида шу сўзларни ўқидик. Қаерда денг? Революция бешиги, қаҳрамон шаҳар Ленинградда, Киров заводи музейида.

Қизиқ, бу сурат қандай қилиб буюк доҳиймиз Владимир Ильич Ленин бир неча бор ташриф буюрган, нутқ сўзлаган, тўрт орденли машҳур рус корхонаси тарихига кириб қолди?

Биз Владимир Ильич Ленин бевосита бориб кўрган биринчи завод — Путилов заводи салномасида ўзбеклар номини кўриб фахрландик.

Шундай, машҳур муборак корхонада ўзбеклар! Суратга яна боқаман. Беқасам тўн кийиб, устидан қўша-қўша белбоғ бойлаб олган кишилар. Кўпларининг кўкраклари очиқ, яхтаклари кўриниб турибди. Бошларида ўттизинчи йиллардаги каржсиз дўппи. Унинг ёнида яна бир сурат: унда икки ўзбек ота орден, медаллар таққан, галстукли, бошланг, соқол-мўйлабини қўйса шу оқсоқоллардан қолишмайдиган бир киши билан қучоқлашиб турибди. Булар ким?

— Бу суратларнинг ўз тарихи бор, — деди музей ходими — Путиловчи-ветеран Усмон Зокирович Каримов яхши билади, учрашсангиз батафсил гапириб беради.

Биз сафаримиз поёнига етгандан, Усмон Зокирович билан учрашолмай, Ўзбекистонга қайтдик.

ИЛЬИЧ НАЗАР ҚИЛГАН КИШИЛАР

Она-ўлкам Ўзбекистонга қайтиб Ленинградда кўрган суратларимнинг изидан тушдим. Изланишларим мени Фарғона область Қува районидаги йирик «Социализм» колхозига олиб борди. Суратда кўрганим, Ильич назар қилган табаррук оталарни шу ердан топдим. Суратлар воқеасини тингладим.

Бу тарихга айланган мўъжаз воқеаларни эслаганимда, ҳаёт суви лиммо-лим тўлиб оқкан дарё кўз ўнгимга келади. Қудрат ва нур манбаи дарё узук кўзидек милтиллаб турган чашмадан бошланмайдими, тоғлардан югуриб тушган ирмоқлардан кўпаймайдими. Бу воқеаларни эсласам, камолга етган рус ва ўзбек, ишчи ва деҳқон дўстлигининг дарвозасида, булоқ бошида тургандек ҳис этаман ўзимни.

Инсон ўз ҳаётида илк бор бошидан кечирган воқеаларни умрбод қадрлайди. Ўзбек деҳқонлари биринчи беш йиллик йилларини — социалистик индустриянинг пойдевори қўйилган вақтларни колхоз ва совхозлар ташкил этила бошлаган азим экономика дарёси бошланган булоқ бошини ҳаяжон билан ёдга оладилар. Сурат ҳам ўша йилларга оид экан.

АНОР БИЛАН УЗОҚ ЙЎЛГА

1931 йил, Қува район Октябрь қишлоқ Советидаги «Октябрь» колхозининг аъзоларидан бир гуруҳи, трактор беш йиллигини уч йилда бажарган, мамлакатга 39.000 трактор берган ленинградликларни — қизил путиловчиларни қутлагани, «пўлат от»дан ундиргани бир вагон анорни олиб йўлга чиқадилар. Ленинградга 24 кун деганда етадилар. Бу ерда уларни қадрдон дўстлардек кутиб олишади. Трактор йиғув цехида митинг бўлди. Митингда меҳмонлар узоқ Фарғонадан қизил путиловчилар номига олиб келган хат ўқилди:

«Октябрь» артелининг колхозчилари «Красный путиловчи» коллективи ишини диққат-эътибор билан кузатиб бормоқда. Ютуқларингиздан қувониб, бинобарин, пахтадан юқори ҳосил олиш учун курашмоқдалар.

Артелда пахтадан бўлак, анор ҳам етказилади. Биз сизга, қадрли ишчилар, армуғон — бир вагон анор юборяпмиз. Ленинградлик ишчилар билан алоқа боғлаш, бизга коллективлаштиришда ютуққа эришишга мадад беради».

Аниқласак музейдаги сурат — шу митингдан кейин олинган эсдалик экан. Иккинчиси-чи?

ДЎСТЛАР УЧРАШГАНДА

Ўшанда вакиллар Ленинградда бир ойча меҳмон бўлиб, совға қилиб берилган иккита «фордзон» тракторини олиб қайтдилар.

Йиллар ўтди. Путилов заводи ўнбеш от кучига эга бўлган биринчи трактордан «К-700» универсаль кучли машинагача бўлган меҳнат, изланиш, қувонч йилларини босиб ўтди. «Октябрь» колхози ҳам ўз атрофига бир неча хўжаликни бирлаштирган йирик, кўп тармоқли «Социализм» колхозига айланди.

Ҳисобсиз техника, мўл ҳосил, юксак маданиятга эришган «Социализм» колхози аъзолари, хўжаликлари энди ғоз-ғоз тураётган бир пайтда мадад берган кировчиларга йиллар оша эришган муваффақиятларини, Ильич орзуларининг рўёбга чиққанлигини кўрсатишга аҳд қилдилар. Ўзбекистон Совет социалистик республикасининг қирқ йиллиги тўйи арафасида Ленинградга хат йўлладилар. «Қадрли ленинградлик дўстларимиз — кировчилар.

...Сизнинг заводингизда ишланган биринчи трактор, колхозимиз далаларида биринчи жўяк очгандан буён анча вақт ўтди! Халқ ибораси билан айтганда: кўп сувлар оқиб ўтди. Аммо, сув ўтаверадику, қимматли хотиралар, ҳамиша барҳаёт!

Биз Киров заводида ветеран ҳамшаҳаримиз — Усмон Зокирович Каримов борлигини билиб беҳад хурсанд бўлдик.

...Усмон Зокирович Сизни ҳамда ҳамкасб ўртоқларингизни бизнинг томонларга ташриф буюришингизни сўраймиз».

Иккинчи суратда колхозга келган ленинградлик меҳмонларни кутиб олиш вақти акс эттирилган экан. Суратдаги оталар — қуваликлар сафида Ленинградга борган Абдурасул ота Мамарасулов билан Исоқжон Исмоилов ҳамда ўша вақтда тилмочлик қилган ишчи, ҳурматли меҳмон Усмон Зокирович Каримов экан. Ўроқ ва болға — ишчи ва деҳқон дўстлигининг тоборо ҳайқириб бораётган ҳаётбахш булоғи кўзини очган азиз одамлар — мангу ҳаётдир!

Расул РАҲМОНОВ.

Ишчи билан деҳқон меҳнаткаш бўлгани учун ҳам бир-бирига тенгдир.

(В. И. Ленин. «Ишчилар синфи билан деҳқонлар иттифоқи тўғрисида», 615-бет).

«ЎРОҚ ВА БОЛҒА» ИТТИФОҚИ ТАРИХИДАН

Бу белгилар Октябрь, Совет давлати билан туғилди. Шу қутлуғ кундан бошлаб ўроқ ва болға бутун дунёга ишчилар синфи билан деҳқонлар бузилмас дўстлигининг тимсоли бўлиб танилди, моддий ишлаб чиқарувчи кучлар, тарихни яратувчилар символига айланди. «Ўроқ ва болға» синфий курашда ички ва ташқи душманларни тор-мор келтириш, янги дунё — социализм ва коммунизм ғалабасини таъминлаш белгисидир.

Гражданлар уруши ва чет эл интервенцияси йиллари ишчи ва деҳқонларнинг ҳарбий-сиёсий иттифоқи вужудга келиб, бу иттифоқ асосида ишчиларнинг Совет ҳокимиятини сақлаб қолиш учун кураши деҳқонлар манфаатига ҳам жуда мос келарди, деҳқон эса, ўз ғалласи билан ишчини, ишчи-деҳқон Қизил Армиясини таъминлаб туриши лозим эди. Колчак, Деникин, босмачилар, оқгвардиячилар, ағдарилган синфларнинг разил мақсадлари аниқ бўлгач, яъни улар Совет ҳокимияти томонидан ерсиз деҳқонларга берилган ерларни тортиб олиб, уларни қайтадан помешчикларга қайтариб бергач, ўрта ҳол деҳқонлар Совет ҳокимияти томонига ишчилар синфига юзланди. Шу шароитда, 1919 йил март ойида РКП(б) VIII съезди камбағал деҳқонларга таяниб, ўрта ҳол деҳқонлар билан иттифоқ тузиш сиёсатини ишлаб чиқди. Бу эса, ички ва ташқи душманлар устидан оловли йилларда ғалаба қозонишда ҳал қилувчи роль ўйнади, чунки кўпгина деҳқонлар ҳам ишчи-деҳқон Қизил Армиясига кириб, мардонавор курашдилар. Бу курашда «Ўроқ ва болға» иттифоқи уларнинг кучига куч, ғайратига ғайрат қўшди: «Биз қўлимизга қурол олиб, ишчи-деҳқон ҳукумати олдидаги ўзимизнинг буюк бурчимизни англаган ҳолда озодлик иши учун, қуёшни кўриб туриш ҳуқуқига эга бўлиш учун, курсантларнинг революцион байроқларида порлаб турган ўроқ ва болға учун жонимизни фидо қиламиз», — дейилади, Тошкент ҳарбий ўқув юртлари курсантларининг В. И. Ленин номига 1921 йил ноябрда юборган телеграммасида. Социалистик революция ғалабасини сақлаб қолиш учун Туркистон деҳқонлари Совет давлатига фақатгина 1920 йил ҳосилидан 9 миллион пуддан ортиқроқ ғалла, қанчадан-қанча пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топширдилар.

Ишчилар синфи эса, қийин шароитга қарамай, бутун имкониятларини ишга солиб, Туркистон деҳқонларига газлама, ип, қишлоқ хўжалик техникаси бериб турди.

Социализм шароитида шаҳар ва қишлоқ ўртасида янгича муносабатлар вужудга келди. Агар шаҳар қишлоққа кийим-кечак, уй-рўзғор буюмлари, қишлоқ хўжалик машиналари етказиб берса, қишлоқ эса, саноат учун хом ашё, шаҳар аҳолисининг истеъмоли учун озиқ-овқат берди.

«Туркистонда коммунистик сиёсатнинг вазифаси мусулмон меҳнаткашлар оммасининг Россия пролетариати ва деҳқонлари билан бевосита иттифоқини мустаҳкамлаш ва кенгайтиришдир, — дейилади ТКП V съезди резолюциясида. — Бу иттифоқни сақлаб қолиш, Туркистоннинг ерли халқларининг тўла миллий озодлигини таъминлаш, айни замонда мусулмон меҳнаткашлар оммасига жойларда бойлар ҳукмронлигининг, қулаган Россия империализми ҳукмронлигининг тикланишига йўл қўймаслик имкониятини яратиб беради». Социалистик жамиятда ишчилар синфи ўз ишчи кучини сотадиган синф эмас, эксплуатациядан озод, ўз мамлакатининг хўжайини, бутун халқ билан ишлаб чиқариш воситаларига эгалик қилувчи, сафи ўсиб борувчи, етакчи синф бўлиб қолди.

Социализмда деҳқонлар ҳаётида чуқур ўзгаришлар юз бериб, улар хусусий мулк кайфиятидан, помешчик ва феодалларнинг зулмидан халос бўлган, йирик социалистик хўжаликка бирлашган, социализм ва коммунизм ғалабасидан манфаатдор, ўз шахсий манфаатини давлат манфаати билан бирлаштирган синф бўлиб қолдилар.

1918 йили 10 сентябрда Тошкент ишчи-деҳқон депутатлари Совети томонидан В. И. Ленинга юборилган радиограммада қуйидагиларни ўқиймиз: «...Қўлимизда болға билан қурол бор экан, сафларимизда довдирашга бир лаҳза ҳам ўрин бўлмайди».

1924 йилда Бутун Россия Советлари XI съездида қатнашаётган ТАССРнинг делегатлари Туркистон ишчи ва деҳқонлари номидан В. И. Ленин қабрига гулчамбар қўйдилар. Унда қуйидаги сўзлар ёзилган эди:

«Ленин эзилган халқларнинг кураши вазифасини биринчи бўлиб аниқлаб берди, амалда мустамлака қуллик занжирини парчалаб ташлади. Ленин номи билан ёритилган Туркистон билан ишчи-деҳқон иттифоқи бузилмас бўлиб қолаверади».

М. ЖАЛОЛОВ.

ЕНГИЛМАС КУЧ!

Раҳмат ФАЙЗИЙ

БИРЛИК

Куз барвақт тушиб, ҳавонинг қош-қовоғи осилди-қолди. Гоҳ шувалаб, гоҳ шаррос ёмғир қуяди. Булут қуёш бетига парда тортгани-тортган. Каттадан-кичик — шаҳарликми, қишлоқлик пахтани йиғиб-териб олиш ташвишида...

Эрталаб редакцияга келсам «Правда»нинг Ўзбекистондаги мухбири В. Вельмицкий мени йўқлатганини айтишди. Телефон қилдим. Келадиган бўлди.

— Дўстим, — деди елкамга қўл ташлаб Вельмицкий, — «Правда»ни Ўзбекистонда чиқарадиган бўлдик...

Уруш йили эмасми, юрагим бир арзиқиб тушди. «Нима гап ўзи?» дегандай унга тикилдим.

— Шундай партия Марказий Комитетининг кўрсатмаси. «Правда»нинг сайёр редакциясини ташкил қиламиз. «Правда» пахта учун». Қалай, маъқулми?

Мен очиғи бу янгиликдан ҳанг-манг бўлиб қолгандим. Ахир отахон газетамиз «Правда»нинг Ўзбекистонда чиқарилиши—бу журналистикамиз тарихида сира бўлмаган. Биз учун жуда катта воқеа эди.

— Нега аграйиб қолдинг?

— Йўг-э, жуда яхши бўлибди...

— Тайёрлигингни кўравер... Фикр-мулоҳазаларингни қоғозга тушириб қўй. Кечқурун учрашамиз

Куни бўйи ишлолмадим. Бу воқеа мени тамомила ўз комига тортиб олганди. Биринчидан «Правда»нинг шу ерда, ўзбек тилида чиқарилиши катта бир тарихий факт бўлса, иккинчидан пахта йиғим-терими даврида чиқарилиши ВКП(б) Марказий Комитети, Совет ҳукумати, Давлат Мудофаа Комитетининг пахтага қанчалик катта аҳамият бераётганини, ўзбек деҳқони етиштирган пахта шунчаки қишлоқ хўжалик маҳсулоти бўлиб қолмай, фронт учун қурол-яроғ, озиқ-овқат қанчалик муҳим бўлса, бу ҳам ўз аҳамияти билан шу қаторда турганини кўрсатарди.

Республика пахтакорлари йил бошида ўзларининг I курултойларига тўпланиб, бу йил мамлакатга бир миллион тонна «оқ олтин» етказиб берамиз, деб эл-юрт олдида аҳд-паймон қилган, онт ичган эдилар. Бу қасамёд етти яшардан етмиш яшаргача — ҳамманинг фикрёди, мақсад-тилагининг ифодаси эди. Бу қасамёд фронтда жанг қилаётган азаматларга мадад, уларнинг ўрнини сездирмаслик, улар учун ҳам меҳнат қилаётган ота-оналари, қайлиқлари, укаларининг аҳдипаймони эди. Кузакка келиб пахтани йиғиб-териб олиш палласига келиб, икки-уч сменалаб ишлаётган ишчи, инженер-техник ҳам, бир ўзи икки-уч кишининг ўрнида қолган олим ҳам, студент, ўқувчилар ҳам шу ташвиш билан кун кечира бошладилар. Пахтакорнинг қасами ҳаммамизнинг қасамимиз, дерди улар.

Орадан сал ўтмай «Правда» пахта учун» номли газетанинг сайёр редакцияси сафарга отланди. Отланганда ҳам кўч-кўрони, дов-дастгоҳи билан. Махсус вагонда редакциянинг машинкасидан тортиб, қоғозигача, очиқ вагонда машина ортилган. Редакциямиз ишни Фарғона водийсидан бошлади. Область марказларида тўхтаймиз. Ҳар хил форматда газета чиқарамиз. Газеталаримизнинг нусхаларини кўпинча «Қанотли почтачилар» — самолётлар тарқатарди. Бу нарса — газеталар ўз вақтида етказилиши билан бир вақтда мусобақадош областлар, районлар, колхозларда терим суръатини оширишда матбуотнинг таъсир кучи қанчалик зўр эканини яққол намойиш қилар эди.

Бутун республика фронт учун, душман устидан ғалаба қозониш учун меҳнат қилаётган оғир кунларда ишчи ҳам, хизматчи ҳам зиёли ҳам деҳқон билан ёнма-ён туриб мамлакатга пахта етказиб беришни ўзининг шарафли бурчи деб билди, оби-ҳавонинг ёмон келгани, барвақт қиш бошланганлигига қарамай, йиллик планни адо этди.

Бундан йигирма беш йил муқаддам 1944 оғир уруш йилининг пахта хирмони ана шундай қад кўтарган эди. Шаҳарнинг қишлоққа, корхонанинг колхозга моддий техника ёрдами, мутахассисларнинг кўмаги ҳақида алоҳида ёзиш керагу, аммо деҳқон билан ишчининг, шаҳар билан қишлоқнинг ҳамкорлигини, социалистик хўжаликнинг куч-қудратини лоақал мана шу машаққатли хирмоннинг ўзи бутун оламга кўз-кўз қилиб турарди.

Мана шу йилни эслаганда, кўпинча колхозлар янги ташкил этилган пайтларда яратилган ва машҳур бўлган қўшиқнинг «Яшасин дунёда доим, ишчи деҳқон бирлиги...» деган сатрлари эсга келади.

Ҳа, бу қўшиқ катта-катта йиғинларда айтилар, радио орқали берилар, халқ орасига кенг тарқалган эди. Ҳозир бу қўшиқни деярли эшитмаймиз. Борди-ю, эшитиб қолгудек бўлсак ёшлик давримизни эслаймиз. Бизку шундай, аммо ҳозирги ёш авлод-чи? Табиийки уларга аввало қўшиқнинг сўзлари ғалати туюлади. Нафақат ёшлар, ўзимизга ҳам шундай кўринади. Ахир бугун ишчи-деҳқон бирлигисиз ҳаётимизни тасаввур қилиб бўладими? Бошқачароқ қилиб айтганда этдан тирноқни ажратиб бўладими? Октябрнинг ҳаётбахш қуёши деҳқоннинг даласига нур сочиб, косибнинг ҳовлисига кириб борган муборак айёмда ишчи билан деҳқоннинг забардаст қадоқ қўллари бир-бирини маҳкам қисиб ушлаганча бу табаррук удум халқимизнинг қон-қонига сингиб кетди. Асрлар бўйи шу орзу-умид билан яшаган халқ ниятига етганидан беҳад шод эди, шодлигидан қўшиқ куйлади, куй яратди. Ушалган орзусининг рамзи — «Ўроқ ва Болға» озодлик, эрк ва бахтимиз байроғининг тамғаси бўлиб қолди. Ишчи деҳқон бирлиги, ҳамкорлиги ҳаётимизнинг мазмуни бўлгани, онгимиз, қонимизга сингиб кетгани, бусиз социалистик жамиятимизни тасаввур этиш қийинлигидан бўлса керак, махсус конструкторлик бюролари, заводлар қишлоқ аҳли учун янги машина яратиб берса оддий, зарурий иш деб қараймиз, пахта ташишга қийналмасин, деб янги автоприцеплар тайёрлаб беришига ўрганиб қолганмиз. Чўлларни ўзлаштиришда сув ерга сингиб кетмасин, исроф бўлмасин дея цемент ариқлар ясаб берса, авиация деҳқон хизматида бўлса, энергетиклар қишлоқни нурафшон этиб, устахоналарни юритса, баландликка сув чиқарадиган насосларни ишга солса сира ажабланмаймиз. Мирзачўлни ўзлаштириш оммавий тус олганида бутун мамлакат, қардошларнинг мадад бергани, улкан саноат корхоналарининг бекиёс кўмаклари ишчи деҳқон бирлигининг, халқлар дўстлиги, аҳил-пайвандлигининг ёрқин тимсоли эмасми.

Республикамизда қурилган ва қурилаётган ирригация иншоотлари ўзининг кўлами жиҳатидан ҳам, қуввати жиҳатидан ҳам жаҳонни қойил қолдирмоқда. ишчи деҳқон бирлигининг, социалистик деҳқончилигимизнинг куч-қудратини афзаллигини намойиш қилмоқда.

Қишлоқда бундан қирқ йиллар муқаддам неча хил касб бор эди? Деҳқончилик. Нарироқ, ўзига дурустроқ қишлоқда темирчилик, тақачилик, ёрлақаса аравасозлик... бу касбларни бармоқ билан санаса бўларди. Тошкентнинг биқинидаги Аччи қишлоғидан тонг қоронғусида йўлга чиққан киши этигига нағал қоқтириб қайтиб кетишга улгуролмасди, эртасига йўлга чиқарди. Қонқусдан тушган деҳқон битта кетмон деб куннни ўтказарди. Кечагина эмасмиди шулар Буни ўз кўзи билан кўрмаганларга ғалати туюлади. Худди ўша деҳқон унинг ўғил-қизлари ва неваралари ҳозир механизатор-деҳқон, ирригатор-деҳқон, инженер-деҳқон, бинокор-деҳқон; энергетик-деҳқон, селекциячи-деҳқон... бунга ҳам шунчалик ўрганиб қолганмизки, бошқача бўлишини сира тасаввур қилмаймиз.

Юртимизга тез-тез чет эллик меҳмонлар келиб туради. Мабодо, улар қишлоқда ҳозир неча хил касб кишилари бор, деб сўраб қолгудай бўлса дабдурустдан ажабланиб қарайсан киши. Негаки, биз қишлоқда кўрган-билганларимизга ўрганиб қолганмиз. Шу туфайли қишлоқ билан шаҳарликларнинг касбкорини санаб ўтирмаймиз, бунга зарурат ҳам йўқ. Бордию санамоқчи бўлсак саноғига етолмаймиз. Колхоз сўзи ўзбек тили луғатидан ўрин олганига нари-бериси қирқ йил бўлди. Бироқ бу сўзга биз шунчалик ўрганиб қолганмизки, унинг эндигина қирчиллама ёшга кирганини ўйлаб ҳам кўрмаймиз, бу ҳаёлимизга ҳам келмайди, гўё она тилимизда шундай сўз бўлган ва бундан кейин ҳам шундайлигича қолади. Бу сўз ҳаммамизнинг ҳаётий эҳтиёжимиз ифодаси бўлиб тилимизни бойитди.

Ишчи, хизматчи, инженер-техник ходим, зиёли қишлоқ хўжалиги моддий-техника базасини мустаҳкамлашга кўмаклашишгина эмас, ҳатто у зарур бўлиб қолганида этак тутиб пахта даласига чиқади, шофер бўлиб машинасига ўтиради, механизатор бўлиб бункердан пахта тўкади. Беминнат қилади буни, қалб даъвати билан қилади, эл-юрт олдида ўз гражданлик, ҳамкорлик бурчини бажариш учун қилади. Чунки у эл-юрт учун ўзи, давлати учун қилаётганини яхши билади. Ўша, оғир уруш йилидаги бир мисолнинг ўзи буни яққол кўрсатиб турибди.

Ўзбек деҳқонининг қардошлар дастурхонига қўшадиган ҳиссаси асосан пахта! Пахтакор ўз касби билан қанчалик фахрланса, ишчи ҳам, хизматчи ҳам шунчалик фахрланади. Мамлакатимиздаги неча-неча тўқимачилик корхоналарининг коллективлари пахтага кўз тикиб туришади. Пахтакорнинг иши билан қизиқишади, унинг муваффақияти билан баббаравар қувонишади. Пахтамизнинг довруғи Ватанимиздагина эмас, жуда кўп хорижий мамлакатларда ҳам маълум.

Бундан нақ 25 йил муқаддам ўзбек халқи бир миллион тонна пахта етиштириш учун курашган экан, эндиликда биз мана неча йилдирки, тўрт миллион тонна атрофида хирмон кўтаряпмиз.

Мамлакатимиз пойтахти Москвада колхозчиларнинг Бутуниттифоқ III съездида республикамиз колхозларининг вакиллари қардош халқлар деҳқонлари қатори ишчи деҳқон бирлиги, ҳамкорлигининг буюк самарасини бутун жаҳонга яна бир бор намойиш қилдилар.

СОЦИАЛИСТИК меҳнат қаҳрамонларининг учрашуви (чапдан ўнгга): «Пахтаорол» совхози бўлимининг бошлиғи Н. Есентоев, «Славянский» совхозининг ишчиси К. Ленин ва «Октябрь революцияси» номли завод токари А. Қодиров.

А. ГОРОХРИН фотоси. (ЎзТАГ).

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР...

Деҳқон хўжаликларининг коллективлаштириш йўлидан боришида мамлакатимизда индустрлаштиришнинг амалга оширилиши ҳал қилувчи роль ўйнади. Республикамизда саноатнинг етакчи тармоқлари, айниқса қишлоқ хўжалик машинасозлиги саноати тез суръатлар билан юксалтирилди. Ишчилар синфи колхозчи деҳқонларга техника билан, тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналари билан яқиндан ёрдам бериб келди ва ҳозир ҳам ёрдам бермоқда. Шу туфайли республикамиз қишлоқ хўжалигининг техника билан қуролланиш даражаси революциядан илгаригига нисбатан тубдан ўзгарди.

1916 йилда Ўзбекистонда 687 мингта омоч, 397 мингта ёғоч мола ва бир от қўшиладиган 1 100 плуг бор эди.

ЎзССРнинг тузилиши арафасида 1924 йил 1 сентябрда Туркистон Компартияси сафида 21666 партия аъзоси ва партия аъзолигига кандидат бўлиб, улардан 10918 киши деҳқонлар эди, 5843 ўзбек партия аъзоси эди. 13731 коммунист бошланғич маълумотли, 8954 коммунист эса саводсиз эди. Хоразм комсомолида 1445 аъзо орасида 540 деҳқон, 16 батрак, 51 косиб, 183 хизматчи бўлиб, қолганлари ўқувчи эдилар. 1924 йили улар орасида бирорта ҳам янгича ўрта маълумотли киши йўқ эди.

Туркистон КСМнинг 25457 аъзоси ва 3305 аъзоликка кандидатидан 12539 киши деҳқон фарзандлари эдилар.

1964 йил 1 январида ЎзКП составида 287 857 партия аъзолари ва кандидатлари орасида колхоз коммунистлари 76 525 киши, кандидатлар эса 5383 киши эди. Совхозларда эса, 32 625 коммунист бор эди.

Ҳозир Ўзбекистон далаларида, колхоз ва совхозларда 136 минг трактор, 21 минг пахта териш машинаси, 100 минглаб бошқа қишлоқ хўжалик техникаси ишлаб турибди, 130 мингдан ортиқ тракторчилар, механизаторлар, шофёрлар ишлаб турибдилар. Эндиликда 1 тракторга республикамизда 37 гектар ҳайдалган ер тўғри келади. Ғарбий Германияда эса — 53, Испанияда — 213, Италияда — 59, Грецияда — 160 гектар тўғри келади. Совет иттифоқида етиштирилаётган пахтанинг 70 процентини Совет Ўзбекистони беради.

1913 йилга нисбатан пахта етиштириш 7,7 марта ўсди. Кейинги уч йил (1966—68) ичида давлатга 12 миллион 138 минг тонна пахта сотилди, бу олдинги уч йил ичида етиштирилган пахтага нисбатан 874 минг тонна кўпдир.

Совет ҳокимияти йиллари Ўзбекистонда суғориладиган ерлар 1.520.000 гектардан 2.636.100 гектарга етди.

Ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар, кўп миллатли бутун совет халқи ленинизмга содиқдирлар, Ленин номи билан яшамоқдалар, меҳнат қилмоқдалар. Ленинизмга, коммунизм ишига садоқат омманинг онгли меҳнатида, бунёдкорлик ижодида намоён бўлмоқда.

(КПСС МКнинг «В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА ТАЙЁРГАРЛИК ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚАРОРИДАН).

ҚУВОНЧИМИЗ, БОЙЛИГИМИЗ

(ИККИ РЕКТОРГА БИР САВОЛ)

Совет кишиларининг дўстлиги пўлатдан ҳам мустаҳкам, қуёшдан ҳам ёруғ, тоғлардан ҳам баланд! Ана шу дўстлигимиз барча соҳаларда ғалаба келтирмоқда. Миллионлар қалбини илиқтаётир, уларга куч-қудрат бахш этяпти.

Мухбиримиз **М. МУҲСИМОВ** Тошкентдаги икки олий ўқув юртининг ректорларига:

— Қишлоқ билан институт ўртасидаги дўстлик муносабатлари нималарда намоён бўлаётир? — деган савол билан мурожаат қилди. Қуйида Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти ректори **С. Пўлатов** Қишлоқ хўжалик институти ректори **А. Имомалиев** ўртоқларнинг ана шу саволга берган жавоблари билан танишасиз:

ҚАЛБ-ҚАЛБЛАРГА ПАЙВАНД

С. ПУЛАТОВ: — Қушнинг кучи қанотида бўлганидек, одамнинг битмас-туганмас куч-қудрати дўстликдадир. Советлар мамлакатимиз ишчи, деҳқон, зиёлилари ўртасидаги бузилмас дўстлик йиллар оша метиндек мустаҳкамланаверади, чинор сингари чуқур илдиз отаверади. Чунки бу дўстлик дарахтини улуғ доҳий Ленин ўтқазган. Коммунистик партиямиз эса уни меҳр-муҳаббат билан парвариш этаётир.

Хўш, қишлоқ билан институтимиз ўртасидаги дўстлик муносабатлари яна нималарда намоён бўлаётир? Биринчидан, институтимизда қишлоқ хўжалик инженер-техник мутахассисларнинг малакасини ошириш факультети ишлаб турибди. Агар 1966-1967 ўқув йилида мазкур факультетда 196 киши малакасини оширган бўлса, 1968-1969 ўқув йилида эса 230 инженер-техник билимига-билим қўшди. Иккинчидан, Нукус, Самарқанд, Қўқон, Қарши, Янгиер шаҳарларидаги ўқув-консультация пунктларимизда кўплаб қишлоқ ёшлари сиртдан ўқимоқдалар. Учинчидан, Ўрта Чирчиқ районидаги ўқув-тажриба хўжалик станциямизда фан ютуқлари ишлаб чиқаришга муваффақиятли жорий этилмоқда.

ҚУДРАТИМИЗ ВА ҒАЛАБАМИЗ

А. ИМОМАЛИЕВ: — Ишчи, деҳқон ва зиёли бир-бирига қон-қардош ва қадрдон дўст. Ишчи, деҳқон ва зиёли ўртасидаги бу дўстлик катта ғалабамиз ва қудратимиздир.

«Кўнгил-кўнгилдан сув ичар». Халқимизнинг бу доно сўзларида олам-олам маъно бор. Институтимизнинг номидан ҳам маълум, бутун фаолиятимиз қишлоқ ҳаёти билан боғлиқ. Колхоз, совхозлар бизга ўзларининг энг яхши ёшларини ўқишга юборадилар, биз эса уларни ўқитиб, тарбиялаб, малакали мутахассис қилиб тайёрлаймиз.

Дўст — дўстнинг ойнаси. Қишлоқ билан институтимиз ўртасидаги маданий, илмий алоқалар тобора кучаймоқда. Малака ошириш уч ва олти ойлик факультети тингловчилари, фан янгиликлари, илғор хўжаликларнинг тажрибалари билан таништириб борилмоқда. Н. Нурмуҳамедов, А. А. Колдаев, С. Муҳамедхонов, А. Мамедов, Э. Каримов каби олимларимиз жойларда бўлишиб, қишлоқ хўжалик экономикаси, мевачилик, боғдорчилик, шунингдек, ижтимоий-сиёсий мавзуларда лекциялар ўқимоқдалар. Олимларимизнинг диссертация ишлари бевосита колхоз ва совхозларнинг ҳаёти, уларнинг тажрибалари билан боғлиқ.

Ҳамкорлик — муваффақият гаровидир. Ҳозир оталиғимизда бўлган Киров номли совхоз илгари 12 центнердан ҳосил етиштирган бўлса, эндиликда бу хўжаликда ҳосилдорлик 24 центнерга кўтарилди. Фан ютуқларининг ишлаб чиқаришга жорий этилиши, миришкор деҳқонлар билан олимларимиз ҳамкорлиги, дўстона муносабатлари ҳар бир ишда ғалаба келтирмоқда.

РАҲМАТ, ИШЧИ ОҒА!

— Яшасин дунёда доим Ишчи-Деҳқон бирлиги!

Бу илиқ ва самимий сўзларда бир жаҳон маъно бор. Негаки, бизнинг мамлакатимиздагина ишчи билан деҳқон мустаҳкам иттифоқ тузган. Бу икки синф вакиллари ўртасидаги дўстлик, иноқлик, биродарлик, одамийлик жуда чуқур илдиз отган, бу аҳиллик икки қошнинг орасидай яқин, пўлатдан мустаҳкамдир.

Ишчи билан деҳқон елкама-елка туриб, мамлакатимизда коммунизмнинг муҳташам биносини қурмоқда. Ишчи билан деҳқоннинг ақл-заковати, куч-ғайрати, қаҳрамонона меҳнати туфайли олий жамиятнинг моддий-техника базаси яратилмоқда, моддий бойликлар кўпайтирилмоқда. Буларсиз коммунизмни тасаввур қилиш қийин, албатта!

Ишчи билан деҳқон ўртасидаги самимий дўстликни биз ҳар қадамда сезиб, ҳис этиб турибмиз. Деҳқончилик, хусусан, пахтачилик тўғрисида гапирадиган бўлсак, оғиримизни енгил, мушкулимизни осон қилаётган ишчи оғамизга қанча ташаккур айлдирсак ҳам, озлик қилади. Чунки ишчининг зеҳни, қадоқ қўллари билан шундай мўъжизакор, қудратли техника яратилдики, у социалистик қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларига дадил кириб борди. Биргина пахта етиштириш билан боғлиқ бўлган ишларнинг қарийб ҳаммаси техникада бажарилаётганлиги бунинг ёрқин далилидир.

Ўртоқ Ленин бир вақтлар мамлакатда 100 минг трактор бўлишини орзу қилган эди. Эндиликда Ўзбекистондагина 130 минг трактор бор. Қишлоқ хўжалик машиналарининг шундай хиллари яратилдики, сира ақл бовар қилмайди. Энг оғир иш жараёни — пахта йиғим-терими машиналаштирилди. Бучи колхозимиз мисолида ҳам кўриб, қувонасан киши! Ҳозиргача 1510 гектар майдоннинг ҳар гектаридан қарийб 33 центнердан «оқ олтин» топширган бўлсак, шунча ҳосилнинг 1400 тоннасини агрегатларда саранжомлаб олдик. Механизаторларимиздан Умар Жўраев, Тошбобо Шербобоев, Холбобо Пардаев ва бошқалар «зангори кема»ларни моҳирлик билан бошқардилар ва далаларда жасорат кўрсатиб меҳнат қилдилар. Машиналар неча юзлаб одамларнинг қўл меҳнатини енгиллаштирди.

Бу йил ҳосил ҳар йилдагидан ҳам мўл-кўл бўлди. Колхоз бўйича гектар бошига 40 центнердан пахта топшириш учун барча имкониятлар бор. Даладаги ҳосилни йиғиштириб олишда кўсак узиш ва кўрак чувиш машиналаридан кенг фойдаланяпмиз. Ишчилар синфининг шонли вакиллари томонидан яратилган, конструкторларимиз, олимларимиз томонидан ихтиро қилинган азамат техника колхоз ишлаб чиқаришида кенг ўрин олганлиги партия ва ҳукуматимизнинг колхозчи деҳқонларга кўрсатаётган бебаҳо ёрдами намунасидир.

Ҳа, ишчи билан деҳқоннинг бузилмас дўстлиги бизни янги ғалабалар сари руҳлантирмоқда. Пахтамиздай беғубор дўстлигимиз бундан буён ҳам камол топаверсин! Бу — колхозимиз меҳнат аҳлининг қалбидаги сўзлардир.

Ғани БОБОЕРОВ,
Қашқадарё области, Шаҳрисабз районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ленин номли колхоз раиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати.

МАШИНАСОЗЛАР

Бир вақтлар бу юмушларнинг барчасини қўл ва от-улов кучи билан минг машаққатлар чекиб амалга оширган пахтакорлар эндиликда қудратли техникага эга бўлди. Ерларни шудгорлашдан тортиб, ҳосил йиғим-теримигача, ҳатто пахтаси териб олинган ғўза пояларни юлишгача бўлган барча ишларни механизмлар бажаради.

Қишлоқ хўжалигини механизациялашдек мураккаб вазифани амалга оширишнинг ўзи бўлмади, албатта. Бу йўлда қанча-қанча машинасоз инженер-техниклар, ижодкор мутахассислар, ишчи ихтирочи ва рационализаторлар бетиним меҳнат қилдилар.

Улуғ Октябрнинг шарофати билан Ўзбекистонда ҳам тўнғич машинасозлик корхоналари вужудга кела бошлади. Улар қишлоқ хўжалигимиз учун зарур бўлган машиналарни яратиш ҳамда деҳқонларга мўлжал бўлганларини эса кўплаб ишлаб чиқариш учун аста-секин ихтисослаша борди. Ана шундай тўнғич заводларимиздан бири — Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводидир. Дастлаб кетмон ва белкураклар ясаш билан шуғулланган устахона ўрнида қурилган бу улкан заводда ҳозир қудратли, пахтакорларимизнинг энг яқин мададкори ва дастёри бўлган пахта териш машиналари ишлаб чиқариляпти. Тўрт қаторли «Ўзбекистон» пахта териш машинасининг довруғи бугунги кунда бутун оламга таралди.

Пахта экиладиган далалар қўриқ ва бўз ерлар ҳисобига йилдан-йилга кенгайиб боряпти. Механизация пахтакор деҳқонларимизнинг энг яқин мададкори бўляпти. Биргина ўтган йилнинг ўн ойи мобайнида икки қаторга айлантириб ҳисоблаганда 7980 дона (бу 1968 йилнинг шу давридаги нисбатан 29 процент ортиқ) пахта териш агрегатлари, 2614 дона кўрак йиғувчи, 20.000 дона ғўза ораларига ишлов берувчи, беш минг етти юз қирқ уч дона чигит экувчи, бир минг саккиз юз саксон олти дона кўрак чувувчи, 1658 дона тўкилган пахталарни териб олувчи, 3 минг дона химикатлар сепувчи, 31 мингдан зиёд пахтани қоп-қанорсиз ташиш имконини берувчи прицеплар, 5 мингдан ортиқ ғўза пояларни юлувчи (бу машинани Душанба шаҳар қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи ишлаб чиқаради) ҳамда ғўзаларга гербицидлар сепувчи агрегатлар, пахтачиликка асосланган тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқарилди. Энг қувончли томони шундаки, пахтачилик машиналари ишлаб чиқариш бош бошқармамизга қарашли барча корхоналар шу йилнинг ўн ойи ичида ўтган йилнинг шу муддатидагига нисбатан анча ортиқ миқдорда маҳсулот етказиб бердилар.

Келажакда пахтакорларимизнинг мададкори бўлган қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқариш миқёси яна ҳам ортади. Янги хил машиналар, агрегатлар яратилади. Шу пайтгача яратилган машиналар эса янада такомиллаштирилади.

Я. БИШЕВСКИЙ.
Пахтачилик машиналари ишлаб чиқариш бош бошқармасининг план бўлими бошлиғи.

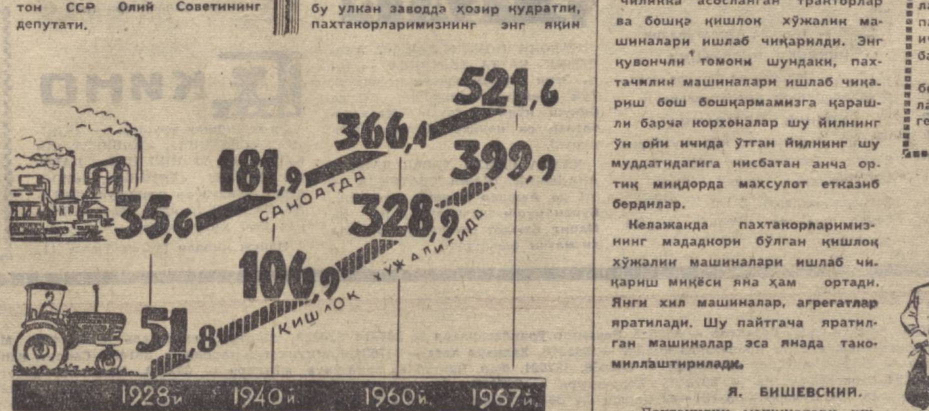

Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги тармоқларида банд бўлган ишчи ва хизматчилар сонининг ўсиши (минг киши ҳисобида).

РАССОМ ХАНДАСИ

Умумий тил топишди.

Меҳр гуллари.

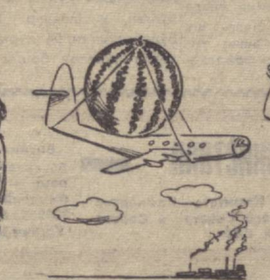

Механизаторларга совға.

Андижон «польза»-си.

ЛЕНИН НОМИ БИЛАН

Д. Зокиров мусиқаси А. Пўлат шеъри

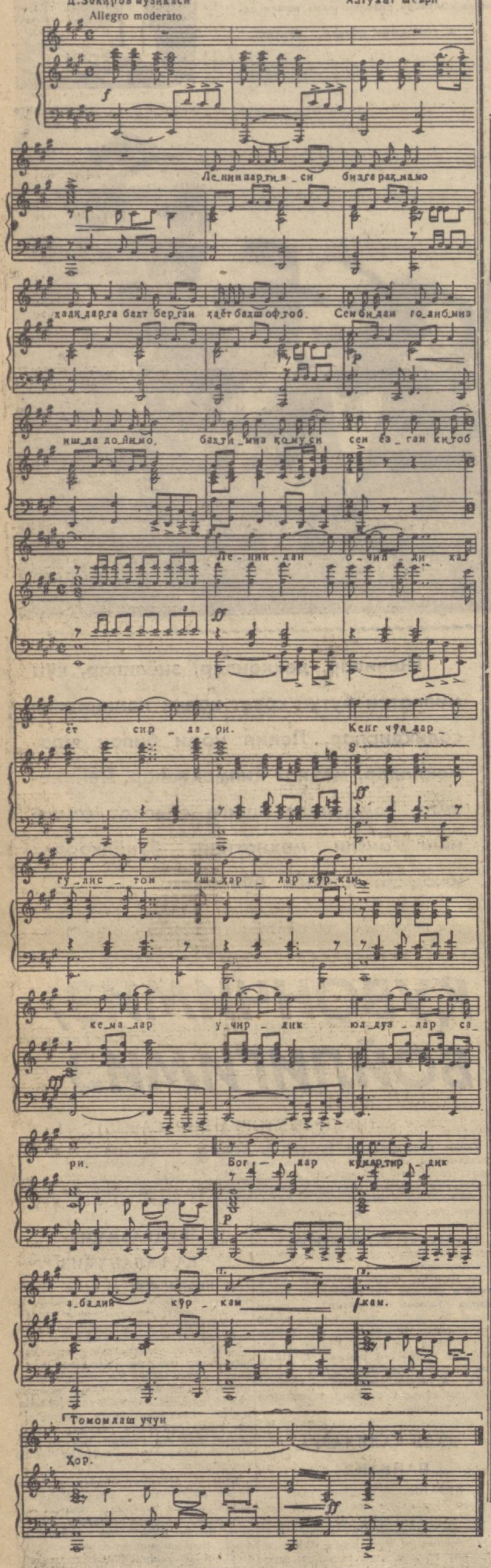

Ленин партияси бизга раҳнамо,
Халқларга бахт берган
ҳаётбахш офтоб,
Сен билан ғолибмиз ишда
доимо —
Бахтимиз қомуси — сен ёзган
китоб.

Лениндан очилди ҳаёт сирлари,
Кенг чўллар гулистон,
шаҳарлар кўркам,
Кемалар учирдик юлдузлар
сари,
Боғлар кўкартирдик, абадий
кўклам.

Умримиз азиздир, озоддир
диёр,
Қон-қардош халқларим бахти
сарфароз,
Эллар тотувликда яшар
бахтиёр.
Лениндир халқларга умрбод
устоз.

Ленин номи билан босамиз олға,
Қалбларда муқаддас Ленин
меҳри бор.
Яшасин жаҳонда Уроғу Болға —
Меҳнаткаш башарга мангу
ифтихор.

КОЛХОЗЧИЛАРГА УЙЛАР

Республика колхозлараро қурилиш ташкилотлари янги йил арафасида қурилиш ишларини янада қизитиб юбордилар. Улар шу кунгача беш мингдан ошиқ уй-жой биноларини қуриб, фойдаланишга топширишди. Барча маданий-маиший қулайликлар мавжуд бўлган, қишлоқлар ҳуснига-ҳусн бўлиб тушган бу кўркам уйларда ҳовли тўйлари бошланиб кетди.

ФУТБОЛ ИШҚИБОЗЛАРИ, СИЗЛАР УЧУН

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитети футбол бошқармаси ҳамда СССР футбол федерациясининг 1970 йилги мамлакат чемпионатининг ўтказилиши қоидалари юзасидан таклифларини тасдиқлади.

«А» классидаги командалар уч группада — олий, биринчи ва иккинчи группада мусобақа олиб борадилар.

Олий группага 17 та команда киритилди. Булар 1969 йилдаги чемпионатда 1—16 ўринларни эгаллаган: «Спартак» (Москва), «Динамо» (Киев), «Динамо» (Тбилиси), «Динамо» (Москва), «Торпедо» (Москва), ЦСКА, «Нефтчи» (Боку), «Черноморец» (Одесса), «Зенит» (Ленинград), «Шахтёр» (Донецк), «Заря» (Ворошиловград), «СКА» (Ростов-Дон), «Динамо» (Минск), «Торпедо» (Кутаиси), «Арарат» (Ереван), «Пахтакор» (Тошкент) ҳамда «А» классидаги иккинчи группа ғолиби «Спартак» (Орджоникидзе) командаларидир.

1970 йилда олий группада 15-16-17-ўринларни эгаллаган командалар 1971 йилда «А» классининг биринчи группасига тушадилар. Кейинги йилларда эса, ана шу биринчи группага олий группада охирги икки ўринни эгаллаган командалар ўтади.

СССР биринчилиги учун 1969 йилда эришган кўрсаткичларига қараб «А» классининг биринчи группасига қуйидаги командалар киритилди: «Қайрат» (Олмаота), «Локомотив» (Москва), «Крилья Советов» (Куйбишев), «Уралмаш» (Свердловск), «Динамо» (Ленинград), «СКА» (Хабаровск), «Днепр» (Днепропетровск), «Жальгирис» (Вильнюс), «Кубань» (Краснодар), «Рубин» (Қозон), «СКА» (Киев), «Шахтёр» (Қарағанда), «Текстильщик» (Иваново), «Волгарь» (Астрахань), «Металлист» (Харьков), «Локомотив» (Тбилиси), ўтган йили СССР кубогини олган «Карпати» (Львов), шунингдек «Энергетик» (Душанбе), «Строитель» (Ашхобод), «Молдава» (Кишинёв), «Олға» (Фрунзе) ва «Даугава» (Рига).

1971 йилда ана шу командаларнинг ғолибларидан иккитаси «А» классининг олий группасига чиқади.

Иккинчи группа командаларининг состави кейинроқ эълон қилинади.

Барча группалардаги ўйинлар икки даврада ўтказилади.

Олий группа командаларининг ўйинлари 15 мартдан, биринчи группа командалари ўйинлари 5 апрелдан бошланади.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР — ПЛАНЕТАМИЗДА

БУТУН ДУНЁ ТАЙЁРГАРЛИК КЎРМОҚДА

✦ БРЮССЕЛЬ. Бельгия коммунистлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб равишда нишонлашга ҳозирлик кўрмоқдалар. Апрель ойида В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига Бельгия Компартияси Марказий Комитетининг кенгайтирилган мажлиси ўтказилади. Унда Бельгия Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ва «Драпо руж» газетасининг сиёсий директори, «1917 йилнинг октябри ва Бельгия ишчилар ҳаракати» китобининг автори Клод Ренар доклад қилади.

✦ ПАРИЖ. Франция Коммунистик партияси Сиёсий бюросининг аъзоси, Франсуа Бийу ҳафталик «Франс-нувель» газетасида эълон қилинган редакцион мақолада: 1970 йил Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги белгиси остида ўтади, деб ёзади.

✦ ДАККА. В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига бағишланган тантаналар бошланиши муносабати билан Шарқий Покистон пойтахти — Даккада оммавий митинг бўлиб ўтди.

Митингни Покистоннинг таниқли шоираси Суфия Камолхоним очди. У Осиё ва Африка халқларининг тақдири учун В. И. Ленин ғоялари катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади.

Кўзга кўринган касаба союз раҳбари С. Х. Кха митингда сўзга чиқиб, Покистонда Ленин таълимотини кенг оммалаштиришга чақирди.

Митингдан кейин бўлиб ўтган катта концертда В. И. Ленинга бағишланган асарлар ижро этилди. (ТАСС).

*

Вьетнам Демократик Республикаси. Мамлакат пойтахти Ханойда хушманзара жойлар талайгина. Суратда: меҳнаткашлар оромгоҳи бўлган Бирлик паркининг кўл соҳили. Узоқдан Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилган политехника институтининг биноси кўриниб турибди.

В. Кашевой фотоси. (ТАСС).

*

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

ФОЙДА КЕТИДАН ҚУВИБ

АҚШ автомобиль компаниялари жуда кўп кишиларнинг ишдан бўшатилишини эълон қилди. Янги йилнинг дастлабки кунларида «Женерал моторс» заводларидан 70 мингга яқин ишчи вақтинча ишдан бўшатилади. «Крайслер» компаниясининг 38 мингга яқин ишчиси ҳам ишдан маҳрум этилади. Корхона эгалари ўз фойдаларини камайтирмаслик мақсадида шундай чорани кўрмоқдалар. Инфляция кучайиб кетганлиги натижасида омборларда кўп миқдордаги автомобиллар касод бўлиб ётибди.

ГАЗЕТЧИЛАР ИШ ТАШЛАДИЛАР

Балтимор шаҳридаги (Мэриленд штати) иккита етакчи кундалик газета- «Балтимор сан» ва «Балтимор ивнинг сан»нинг ходимлари иш ташладилар. Журналистлар ва босмахона ишчилари корхона эгалари билан янги битим тузишдан бош тортиб, иш ҳақини кўпайтиришни ва меҳнат шароитини яхшилашни талаб қилдилар. Газета тарқатувчи юк автомашиналарининг шофёрлари ҳам иш ташловчиларга қўшилдилар.

ҚОНУНГА ҚАРШИ

Астурия ишчиларидан 10.000 киши ва Испания касаба союз раҳбарлари Кортес (Испания парламенти) раиси Алехандро Родригес де Валькарселга талабнома юбориб, касаба союзлари тўғрисида ҳукумат тайёрлаган қонун лойиҳасига қарши чиқдилар. Талабномани ёзган кишилар касаба союзлари ҳақида янги қонун ишлаб чиқилсин, бу қонун «ваколатлилик ва автономия принципларига асосланиши ҳамда иш ташлаш ва йиғинлар эркинлиги ҳуқуқини тан олинсин» деб талаб қиладилар. Талабномада «касаба союз фаолияти учун қамоққа олинган ҳамма ишчилар авф этилсин» деган талаб ҳам бор.

(ТАСС).

ДАХАУ ЁКИ ЖАННАТ...

Афина олий драма санъати мактабини битириб чиққан Перикл Коровессис 1967 йил 21 апрелдаги давлат тўнтарилишигача кўчма театр актери бўлиб ишларди. У Афина ва Пирея ишчи районларида тез-тез бўлиб турарди. Уни 1967 йил 8 сентябрда ҳибсга олишди. Орадан олти ой ўтгач, Коровессис «айбини исботловчи далил йўқлиги» туфайли турмадан озод этилди. У полиция участкасида ойида икки марта қайд қилиниб туриши керак эди, лекин у Грециядан қочиб кетиш имкониятига эга бўлди. Ҳарбий-полиция диктатурасининг турмаларида бошидан кечирганларини «Афинадаги сўроқ» деб номланган китобида қуйидагиларни ҳикоя қилади.

ҲИБС

ТУН. Соат учда кутилмаганда қўнғироқ чалиниб қолди. Уйда мен, хотиним ва янги спектаклни репетиция қилишда қатнашаётган иккита оғайним бор эди.

— Хавфсизлик хизматиданмиз, қайси бирларингиз Коровессиссиз?

— Мен.

У комиссар Спанос эди, кейин у билан келган беш киши... Уларнинг ҳаммасининг қўлида тўппончаси бор эди.

— Жаноб Коровессис, сиз билан юзма-юз гаплашмоқчиман.

Биз бошқа хонага кирдик. Спанос эшикни ёпди ва хонада иккаламиздан бошқа ҳеч кимса йўқлигига ишонч ҳосил қилгач, келишидан мақсади нима эканлигидан мени хабардор қилди. У қўлимдаги мол-мулк бўлган «материаллар»ни ўз хоҳишимча беришимни талаб қилди. Акс ҳолда бу ерлар харобага айланишини айтди.

...Икки хонадаги тинтув қарийиб икки соатча давом этди. Хоналар ҳақиқатан ҳам вайронага айлангандай бўлди. Мебеллар ағдарилган, буюмлар, китоблар ва қоғозлар полда сочилиб ётарди. Агентлар ахлат челагини ағдариб титкилашди, холодильник ичларини текширишди, девор ва полларни тақиллатиб кўришди. Ҳатто ёстиқ жилдларини ва китобларнинг муқоваларини сўкишди.

Марксистик китоблардан ташқари, «мени йўқлаб келганлар» Платон ва Аристотель асарларини ҳам олишди... Кейин уларнинг кетидан юришимни таклиф этишди...

СЎРОҚ

МЕНГА қара, зумраша, хавфсизлик хизматидасан. Нималар билан шуғулланиб юрганингни биламиз. Нима қилаётганинг ҳақида афтидан ўзингга-ўзинг ҳисобот бериб турмайсан, шекилли. Қани энди ўзингни таълимдор бола эканлигингни исботлаб, қилаётган ишларингнинг барчасини бирма-бир гапириб бер. Ундан кейин бизларда қайсарлар учун дурустгина Дахау лагеримиз бор, ақли расолар учун эса — жаннат. Шундай қилиб олдингда икки йўл бор танла: Дахау ёки жаннат...

Кейин қуйидагича диолог бўлди:

— Ватанпарварлик фронти ҳақида нималарни биласан?

— Бу — 21 апрелдан кейин ташкил этилиб, ҳукуматга қарши чиқувчи ташкилотдир.

— Буни кимдан билдинг?

— Констандопулосдан.

— У қаерда яшайди?

— Савас Констандопулос — «Элефтерос Козмос (Грек ҳукумати газетаси. — Ред) директори. Бу унинг сўзлари...

— Бизни мазаҳ қиляпсанми, ифлос ҳайвон! Фронт газетасининг мақолалари ҳақида гапириб бер...

Сўнгра Спанос бир неча фамилияларни санади.

— Улардан биронтасини ҳам билмайман.

— Улар сени билишадими.

— Таниш эмасман...

Спанос минғиллаб, сўкинди.

ҚИЙНОҚ

КИМДИР: «Бу болани урмайлик, яхшиси ўйлаб кўриши учун вақт берайлик», деб таклиф киритди. Уни бир пиёла қаҳво билан меҳмон қилайлик, эрталаб бўлган барча воқеани унинг ўзи гапириб беради».

Ҳозирданоқ қаҳвонинг таъмини тота бошладим.

Лекин бу жуда ҳам оддий найранг. Зўрлик кўнгилдагидек натижа бермаётганини фаҳмлашгач, бошқача усул қўллашга киришишади.

Спанос ҳеч нарса демади. Бошқа бир жаллод қаҳрланиб бақирди: «Бу итга қанча вақтимизни сарфладик... Агар ақлли бўлганида эди, аллақачон уйида ўтирган бўларди. Бас, етар энди гапирсин...»

Спанос мени ўриндиққа боғлаб қўйишни буюрди. Қаршилик қилишга қодир эмасдим. Комиссар келиб ўзи текшириб ҳам кўрди.

Мен бошимни кўтариб, дедим:

— Мабодо мана шу усул билан мендан бирор нарса биламиз деб ўйлаётган бўлсангиз янглишасизлар.

— Туфурдим сенинг вайсашларингга, — деди Спанос. — Борди-ю БМТга шикоят қилгудай бўлсанг ҳам, тушундинг-ми!

Кейин у ўзининг ёрдамчиларидан бирига буюрди:

— Костас, қани қашилаб қўйчи...

Мен қичқира бошладим. Шу пайтгача шунчалар қаттиқ қичқираман деб ўйламас эдим. Тўхтатишди. Бу атиги ўн марта уришлари эди, холос.

Спанос мендан фикримни ўзгартирдимми йўқми эканлигини сўради. Жавоб бермадим. Кимдир улардан бири пол артадиган хўл латтани оғзимга тиқиб қўйди. Нафасимни ололмасдим. Яна ура бошлашди. Орадан бир оз вақт ўтгач, Спаноснинг овозини эшитдим.

— Тўхта, у бирор нарса демоқчига ўхшайди...

Мен индамасдим. Костас яна ура бошлади...

Полда ётардим... Қийноқ азобидан кар ва соқов бўлиб қолибман.

«ВРАЧ» — ЖАЛЛОДЛАР

ҚАТТИҚ оғриқдан ҳушимга келдим. Боғланган ҳолда каравотда ётардим: «Гапирсангчи, билганларингни айтмайсанми...»

Мени солдат ва санитарлар ушлаб турган замбилга ташлашди. Ҳушимга келган хона Спаноснинг қийноқ камерасидан сира ҳам фарқ қилмасди. Мени ўриндиққа жойлашиб, чарм камарлар билан боғлаб қўйишди. Санитар бўйнимга устига хўл латта тўшалган резина ёстиқ қўйди. Оқ ҳалатли жаллодлар ёнимда туришарди. Улардан бири юрагимни текшириб кўрди-да: «Бошлайверишимиз мумкин» деди. Бошқаси қулоғимга электрод қўйиб, ҳамкасбларининг ишорасини билдирди. Аъзойи-баданимга миллион-миллион игна санчилиб кетгандай бўлди. Улар навбати билан гоҳ чап, гоҳ гоҳ ўнг қулоғимга электродларни қўйишарди...

Семиз киши яна бақирди:

— Билганларингни гапирасанми, йўқми? Бўлмасам игна санчавериб, гапиришга мажбур этамиз!

Қийновни бошқараётган бир мўйловли киши тушунтира бошлади:

— Қулоқ сол, бола, бизлар шошаётганимизча йўқ. Биз бу ишни хоҳлаган натижамизни олмагунимизча давом эттиришимиз мумкин. Бизлар — врачмиз, бизни алдашларига йўл қўймаймиз. Гапир, нима биласан...

Орадан ўн кун ўтгач, жаллоднинг исмини билиб олдим. У 401-ҳарбий госпиталнинг бош врачи майор Карагунакис экан.

(АПН).

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

ТОМОШАЛАР. ЭЪЛОНЛАР. РЕКЛАМАЛАР.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

11.00 — **Тошкент кўрсатади.**

Ўзбек тилида: 11.05 — Телетеатр: Д. Гринвуд. **«Жулдур кийимли бола»** (2-қисм). 12.00 — **«Этик кийган мушук»** (Навоий театридан олиб кўрсатилади).

Рус тилида: 18.00 — Телеянгиликлар, 18.15 — «Ахил оилада», 18.45 — «Здоровье».

Ўзбек тилида: 19.30 — Ҳ. Ғулом, М. Левиев. **«Ажаб савдолар»** (Муқимий театридан олиб кўрсатилади).

22.00 — **Москва кўрсатувлари.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — **Москва ва Фрунзе телестудияларининг кўрсатувлари.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **Тошкент кўрсатувлари.** 20.20 — Тошкент истиқболи, 20.40 — Ҳужжатли фильм, 21.00 — Эстрада концерти, 21.30 — **«Чўчқабоқар қиз ва чўпон»** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 8/I да **Этик кийган мушук** (кундузи), **Тўй кунида** (кечқурун), 9/I да **Оққуш кўли** (кундузи), **Масхарабозлар ва концерт бўлими** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8/I да **Алишер Навоий** (кундузи), **Бўрон қуши** (кечқурун), 9/I да **Мария Стюарт** (кундузи), **Бой ила хизматчи** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 8/I да **Ажаб савдолар** (кундуз ва кечқурун), 9/I да **Қайнона** (кундузи), **Фарғона тонг отгунча** (кечқурун).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 8/I да **18 ёшлигим** (кундуз соат 4 да), 9/I да **Освенцим жаллодлари** (кеч соат 7 да).

КИНО

Эр-хотиннинг уруши... — «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ НОМЛИ, «ДРУЖБА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5.15 ва кеч 8.30 минутларда).

Манеж қироли (эрталаб соат 11, кундуз 12 яримда), **Она муҳаббати** (кундуз соат 2 да). — САНЪАТ САРОЙИ.

Зўраки жосус (2-серия) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

«УЗГИПРОСЕЛЬСТРОЙ» ИНСТИТУТИ БИНОСИДА
(Чилонзор массиви, «Ц» квартал, Волгоградский кўчаси, 2, 3, 26, 27, 54 автобусларнинг «Навбаҳор» бекати)
10 ЯНВАРГАЧА
колхоз ва совхоз посёлкалари қурилишини яхшилаш ва ободонлаштириш учун кўрик-конкурсга келган
ЛОЙИҲАЛАР ВИСТАВКАСИ НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216, Халқаро ҳаёт — 337604, Коммунистик тарбия — 331455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604, Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451, Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347, Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343, Корректура — 337162, Эълонлар — 338142, Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85, Бухоро — 3—31—42, Қарши — 38—42, Наманган 21—88, Нукус — 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55, Гулистон — 22—09.

№ Г — 5. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583 Р — 01117.